Makſa ar peeſuhtiſchanu par paſti:

Ar Peelikumu: par gadu	2 rbl.	75 kap.
beſ Peelikuma: par gadu	2 "	— "
Ar Peelikumu: par ½ gadu	1 "	40 "
beſ Peelikuma: par ½ gadu	1 "	— "
Ar Peelikumu: par ¼ gadu	— "	90 "
beſ Peelikuma: par ¼ gadu	— "	70 "

Makſa beſ peeſuhtiſchanas Rigâ:

Ar Peelikumu: par gadu	1 rbl.	75 kap.
beſ Peelikuma: par gadu	1 "	— "
Ar Peelikumu: par ½ gadu	— "	90 "
beſ Peelikuma: par ½ gadu	— "	55 "
Ar Peelikumu: par ¼ gadu	— "	50 "
beſ Peelikuma: par ¼ gadu	— "	30 "

Ar paſcha wiſuſchehliga augſta Keiſara wehleſchanu.

Mahjas Weeſis.

Mahjas Weeſis teek iſdots ſeſtdeenâm no pulkſt. 8 ſahkot.

Makſa par ſludinaſchanu: par weenas ſlejas ſmalku rakſtu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makſa 8 kap.

Redakzija un ekſpedizija Rigâ, Ernſt Plates grahmatu- un bilſchu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera baſnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weeſis iſnahk weenreiſ pa nedeļu.

№ 25. Seſtdeen, 19. junijâ. **1893.**

Mahjas Weeſi ar Peelikumu war paſtellet un **ſludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ pee Petera baſnizas.** Beſ tam wehl **Peterburgas ahrpilſehtâ:** Puhziſchu Gebert kga grahm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu ſtuhrî un Jagodkin kga pahrd., pee leelâ pumpja; **Jelgawas ahrpilſehtâ:** Altberg kga grahm. pahrd., Almenu eelâ Nr. 11; **Ahgelskalnâ:** Loſsberg kga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Reekſtin kga, Slokas eelâ Nr. 41; **Ilgezeemâ:** Modin kdſes pahrdotawâ; uſ **Katrinas dambja:** K. Upit matrial-pretſchu pahrd., Peterſalas eelâ Nr. 3; **Sarkandaugawâ:** J. Jkman kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Jkman kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldſchleſchena bruhſcha, A. Kaminzius kga dſehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit kga material-pretſchu pahrd. Dunteſmuiſchas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilſehtâs, kâ: **Zehſîs:** B. Peterſon kga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahm. pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrd.; **Rujenê:** J. Allfne kga grahm. pahrd.; **Jelgawâ:** Beſthorn kga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauſkâ:** H. Allunan kga grahm. pahrd.; **Kuldigâ:** Beſthorn kga grahm. pahrd.; **Talſôs:** H. Tow kga grahm. pahrd. un bibliotelâ un J. Hirſchmann kga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weeſi" war apſtellet pee ſaweem zeen. draudſes mahzitajeem, ſkolotajeem un pagaſta ſkrihwereem, kurus mihli luhdſu, tahdas apſtelleſchanas laipni peenemt.

Ar 27. numuru eeſahkas **otrais pusgads**, kadèl mihti luhdſam, lai parakſtiſchanos uſ **„Mahjas Weeſi"** lihdſ ar **Peelikumu** drihſumâ iſdaritu, ka lai peeſuhtiſchana nenokawetos.

„Mahjas Weeſis" par 2. pusgadu makſâ:

Rigâ ſanemot:	Peeſuhtot pa paſtu:
ar Peelikumu: 90 kap.	ar Peelikumu: 1 r. 40 k.
beſ Peelikuma: 55 "	beſ Peelikuma: 1 " — "

Dr. phil. Arnolds Plates,
„Mahjas Weeſa" iſdewejs un atbildoſchais redaktors.

Norahdam uſ ſludinajumu ſchahs deenas numurâ par pilſehtas deſinfekzijas eeſtahdes atwehrſchanu.

Jaunee tautas weſelibas apſardſibas likumi.

(Skatees Nr. 24. Beigums.)

115^{3}. pants. Ja tirgotawâ jeb ruhpneezibas telpâs uſglabà jeb pahrdod ehdamus lidſeklus jeb zitas prezes, uſ kuràm katrâ ſinâ wajaga atraſtees ſeegelam jeb ziàm ſihmem, ka tahs weſelibai nekaitigas, bet uſ tahm neatrodas nekahdas ſihmes, jeb ſchahda ſihme uſlikta ar tihſchu nodomu no tahdàm perſonam, kam uſ tam naw nekahdas teeſibas, wainigee taps ſoditi: ar areſtu ne augſtaku par weenu mehneſi, jeb ar naudas ſodu, ne augſtaku par 100 rbl.

Ja ehdamas leetas jeb prezes, uſ kuràm atrodas ſihmes jeb tahs patgalwigi aplipinas, iſrahditos par weſelibai kaitigàm, tad wainigajeem neween ſchee ehdamee lidſekli jeb prezes taps iſnihzinatas, bet wini wehl taps ſoditi: ar areſtu ne augſtaku par 3 mehneſcheem jeb ar naudas ſodu ne augſtaku par 300 rbl.

116. pants. Ja ne-eewehro wajadſigo tihribu un ehrtibu ehdamas leetas jeb dſehreenus pagatawojot pahrdoſchanai, jeb tahs uſglabajot tirgotawâs jeb ruhpneezibas telpâs, jeb ari tahs pahrdodot, tad wainigee taps ſoditi: ar naudas ſodu ne augſtaku par 50 rbl.

128. pants. Jſdarot pahrkahpumus, kas apſihmeti 66., 72., 76., 106., 117., 118. (1. dalâ), 119. un 121.—127. pantôs, kad zaur tam kahds dabù eewainojumus jeb kaites weſelibas ſinâ, ja no tam eewainotee nenomira (28. p.), tad wainigee taps ſoditi: ar areſtu ne augſtaku par 1 mehneſi, jeb ar naudas ſodu ne augſtaku par 100 rbl.

II. Likumâ par kriminal un pahrmahziſchanas ſodeem (iſd. no 1885. g.) top iſdaritas ſchahdas pahrgroſibas:

1) 857. un 865. panti ſkan ſchà:

857. pants. Sodam, kas minets eepreekſchejâ (856.) pantâ, top padoti ahrſti, kas atrodas walſts deeneſtâ un kuri beſ kaweſchanàs nepaſino weetejai medizinalai preekſchneezibai par katru lipigas ſlimibas jeb ſehrgas atgadijumu, kas wineem ſinams.

Ja pee ſcho noſazijumu pahrkahpſchanas taps peenàkts ahrſts, kas brihwi praktiſè, tad tahds ſodams ar naudas ſodu ne augſtaku par 100 rbl.

865. pants. Pahrkahpumus iſdarot, kas mineti no meerteeſneſcheem uſleekamo ſodu likumu 115., 115^{2}. un 115^{3}. pantôs, ja zaur tam kahds tapis nonahwets, tad wainigajeem uſleekams ſods, kahds par ſcho pahrkahpumu nolikts un top aiſleegts, uſ wiſeem laikeem pahrdot jeb pagatawot dſehreenus jeb ehdamas leetas un iſſtrahdat traukus ſcho leetu pagatawoſchanai jeb uſglabaſchanai un beſ tam, ja wini kriſtigi, teem jozeeſch baſnizas ſods tahdâ kahrtâ, kà winu garigà preekſchneeziba to noſaka.

2) I. nodalas IV. nodalijums no VIII. eedalijuma ſkan ſchahdi:

Par noteikumu pahrkahpumu, kas iſlaiſti pret mahjlopu ſehrgu iſplatiſchanos.

861. pants. Sahdſchu un pagaſtu preekſchneeki, tapat ari polizijas eerednі, kas, iſſinajuſchi, ka winu pahrſinâ ſtahwoſchôs apgabalôs pee mahjlopeem iſzehluſès ſehrga, bet par to nepaſino, kam peenahkas, un ari neſper likumâ noteiktos aiſſargaſchanas ſolus, taps ſoditi: ar naudas ſodu ne augſtaku par 100 rbl.,

bet polizijas eerednі:

uſ weenu lihdſ 6 mehneſcheem atſkaitami no deeneſta jeb atſtahdinami no amata.

861^{1}. pants. Weterinar-ahrſti, kuri nekawejotees nepaſino peenahzigàm preekſchneezibam jeb draudſchu eeſtahdem par katru wineem ſinamu lipigas ſlimibas jeb ſehrgas parahdiſchanos pee mahjlopeem, taps ſoditi pehz ſcho likumu 857. panta.

862. pants. Perſonas, kas wainigas, ka ar nodomu uſlaiduſchas ſehrgas tiklab ſweſcheem, kà ari paſcheem peederigeem mahjlopeem, ſodamas: ar ſodeem, kahdi noteikti ſcho likumu 1623. pantâ.

3) I. nodalas V. nodalijums no VIII. eedalijuma japapildina ſchahdeem noteikumeem:

865^{1}. pants. Amata wihri, kas atrodas walſts waj draudſchu un pagſtu deeneſtâ un kuru peenahkums, uſ ehdamàm leetam jeb zitàm prezem uſlikt ſeegeli jeb zitu kahdu ſihmi, zaur ko top apleezinats, ka ſchahdas prezes weſelibai naw kaitigas, wainigee, ja wini ſchahdas ſihmes uſlikuſchi uſ prezem, paſchi no to deriguma nemaſ nepahrleezinajuſchees, ſodami: ar areſtu no 3 nedelam lihdſ 3 mehneſcheem.

Ja ſchahda ſihme uſlikta uſ ehdamàm leetam jeb zitàm prezem, kas weſelibai kaitigas, tad wainigee ſodami: ar iſſlehgſchanu iſ deeneſta.

Wina Keiſariſka Majeſtate ſchos likumus Wisaugſtaki apſtiprinaja 12. majâ 1893. g.

Par auglotaju darbibas ſodiſchanu.

Walſts padome, ziwil- un garigu leetu, likumu un walſts ſaimneezibas ſaweenotôs departamentôs un wiſpahrigajâ ſapulzê zaurluhkojuſe teeſleetu miniſtra preekſchlikumu par augloſchanas iſnihzinaſchanu un par labu atraſdama, nolehma:

I. Uſ tam atteezoſchos tagadejo likumu noſazijumus papildinat:

Tahdi, kuri paſtahwigi nodarbojas ar to, ka ſemneekeem aiſdod pret augleem 1) labibu waj zitas pahrtikas leetas, waj 2) naudu ar to noſazijumu, ka parads jaatmakſa pa dalai waj uſ reiſi labibâ, pahrtikas leetâs jeb parads jaatſtrahdà, iſleetojot pee tam parada nehmeja ſpaidigos apſtahklus ſewim par labu, top ſoditi: pirmo reiſi ar areſtu ne ilgaki par trim mehneſcheem, otrreiſ un turpmakâs reiſês ar eeſlodſiſchanu zeetumâ no weena lihdſ ſeſcheem mehneſcheem.

Noligums, kurſch noſlègts tahdâ kahrtâ, ir nelikumigs un tadèl tam naw nekahda ſwara; tomèr parada dewejam ir teeſiba, praſit atpakal pateeſibâ aiſdoto labibu, naudu jeb pahrtikas leetas, atwelkot jau atdabuto.

II. Meerteeſneſchu ſodu likuma XIII. dalas IV. nodalu papildinat ſchahdeem noteikumeem:

Pants 180^{2}. Par kapitala aiſdewumu uſ pahrmehrigi leeleem augleem waj ſem zitadi neatlauteem noſazijumeem:

1) ja aiſnehmejs zaur ſaweem ſliktajeem apſtakleem, kurus parada dewejs it labi paſina, bija peeſpeeſts buht meerâ ar wiſadeem noſazijumeem, kuru ſekas winam gruhti paneſamas, waj

2) tahds aiſdewejs, kurſch pahrmehrigos auglus ſlehpj zaur daſchadeem lidſekleem, kà: peeſkaita auglus pee aiſdodamàs ſumas kà droſchibu par nolihguma iſpildiſchanu un t. t., wainigais top ſodits ar eeſlodſiſchanu zeetumâ no 2 mehneſcheem lihdſ 1 godam un 4 mehneſcheem, un beſ tam, ja teeſa atrod par wajadſigu, ar naudas ſodu ne pahrak par 300 rbl.

Tahdâ pat ſodâ kriht ari tas, kurſch eegùſt un leek preekſchâ peedſihſchanai tahdas paradu ſihmes, kuras winſch ar ſinu ſanehmis no auglotajeem, waj ari uſ tahm dabun eerakſtito ſamakſu.

Tahdàm ſihmem, kuràm augloſchanas nolùks, naw nekahda ſwara, tomèr parada dewejs neſaudè teeſibu, atpraſit to kapitalu, kas ihſtenibâ aiſdots, atſkaitot jau dabutos atmakſajumus.

Augli, kuri neſneedſas pahri par 12% gadâ, naw uſſkatami par pahrmehrigeem.

III. Sodu likuma grahmatas 992^{2}. pantu ſchahdi noteikt:

Aiſdewu kaſu ihpaſchneeki un winu komiji, kuri peeſawinajas, patwarigi leeto waj atdod leetoſchanai eekihlatos preekſchmetus, waj ar teem nekahrtigi apeetas, kà ari par augloſchanu kriht ſodôs, kuri par tahdeem pahrkahpumeem noſaziti ſ. lik. no 173. — 177. p., 180^{2}. p. un 1688., 1682. un 1707. p. un beſ tam uſ wiſeem laikeem ſaudè teeſibas, turet aiſdewu kaſes.

IV. Sodu likuma grahmatas treſchàs dalas 1688. pantu noteikt ſchahdi:

Bet ja wainigais, gribedams ſaſneegt ſawu mehrki, iſdewees par kaut kahdu krona waj pilſonu deeneſtâ ſtahwoſchu perſonu, iſgatawoja waj leetoja ar ſinu wiltotus dokumentus waj tamlidſigu ko ar ſinu iſdarija, waj weda kaut kahdu krahpſchanu un zaur ſpirituoſeem dſehreeneem waj zitadeem lidſekleem peekrahpto

Daſchadi rakſti.

Par Jahna deenu.

Kà zitâs ſemês Jahna deenu un Jahna — Lihgo wakaru ſwehtij — ſanem, to tik reais ſinàs, kamdèl ſche par „Jahnu" ſweh- tiſchanu kahdas droſtalinas paſneedſu:

Luhk, Pruhſchôs, Danzigas pilſehtas eedſihwotaji Jahnu deenas wakarâ leeleem bareem ſapulzejas uſ tur eſoſchas leelas plawas, kahdas 3 werſtes no pilſehtas. Tur daſchdaſchadi preezajas, kahpj kahrtsgalâ uſkahrtàm mantam pakal, ſehni un pat meitenes, maiſâ eebahſti, lez un kulas pehz iſliktàm balwam, laiſch gaiſâ raketes, dej un wiswiſadi lihgſmojas. Daudſ zitôs nowadôs Wahzſemê Jahna wakarâ dedſina darwas muzas, kahda paraſcha bijuſe Baltijâ un pat wehl daſchâs weetâs tagad.

Kraïnê un Jſtrijâ mahntizigajee lautini ſweeſch daſchadas pukes un ſahles ugunî, lai zaur tam aiſtrenktu nelabajos garus.

Turpretim Kreewijâ — Polijas daſchôs apgabalôs met „Jahnu ſahles" ſtraujâ tekoſchâ uhdenî; zaur ſcho ſuhta ſawejeem kà „labdeenas".

Seemelôs, Lapu tautinai, ſchahda iſpreezaſchanàs ſapulze: wineem Jahna deena ir pate widus deena no tahm 15 deenam, pa kuràm ſaule nekad gluſchi nenoeet, bet alaſch pee debeſim ir redſama. Tà tad ſchi deena laudim ta ſwehtakajà ſwehtku deena gadâ. Laudis ſapulzejas ap Tornewelt upes kraſteem un aiſdedſina ſwehto Jahna uguni, daſchus ſwehtiſchanas wahrdus wahrdodami un pee tam ihpaſchas dſeeſmas dſeedadami un ari wiſadi meeſigi un garigi wingrojas katrâ ſinâ. Pehdigi ar deju pabeidſ Jahna ſwehtkus.

Pat winpus Atlantijas juhras uſeet lihgſmos newainigajos Jahna behrnus. Peru brihwwalſts Limas eemihtneeki Jahna deenâ ſalaſas jaukajâ Amankſaês eelejâ. Turp laudis ſchmauz gan braukſchus, gan jahſchus, gan kahjam, kà nu kurais. Eelejâ ir uſſleetas preekſch ſchihs deenas ihpaſchas teltis (buhdas), kur atrodas gan ſaldi augli, gan atſpirdſinoſchi dſehreeni. Ar dſeedaſchanu, deju un kaulinu meſchanu nakts aprit ahtri aumakam. Swehtki beidſas ar daſchadu ugunoſchanu. Gaiſminai ſwihſtot, wiſi dodas mahjâs, daſchadi ſpehkôs wingrodamees.

Kahdâ weetâ ir laſams ſchahdi: „Swehtais Bonifazijs aſi ſodija „maja koku". (Senak Wahzeeſchi ſapulzejàs maja mehneſcha ſahkumâ ſem tà ſauktâ „maja koka", deja ap to un ſem ta noſwehtija pawaſaras ſwehtkus.) Augſchſalzes polizija aiſleedſa ſem maja koka ſapulzes noturet un norahdija maja koku kà netihru, netiklu leetu — tomèr tauta nepeelaidàs, ſewim nonemt maja koku. Mahkſlu zeenitajs, labais kehninſch Ludwigs, kas tautas ſwehtkus zeenija, atkahwa atkal paraſtajâ kahrtâ noturet Jahna ſwehtkus. Tà tad tauta atkal pateizigi, preezigi maja ſwehtkus uſſahka ſwinet ſawâ jautrâ, ſwehtâ ſwinigumâ.

Zvaigzņu Andzs.

Sehrkozini.

Pehz H. Berka no Kr. Dandes.

(Beigums.)

Apzereſim un apluhkoſim tagad ſehrkozinu iſgatawoſchanu druſku tuwak. Malka, wislabaki eglu waj preeſchu, teek wiſpirms ar ehwelejamàm maſchinam ſaehweleta koka drahtîs un ſchihs atkal ſagreeſtas wajadſigâ garumâ; weena weeniga maſchina iſgatawo minutes laikâ ap 1000 kozinu. Pehz ſchahweſchanas kozini nahk zaur tà dehweto „leekamo maſchinu" ſewiſchkôs „rahmjôs", kur tee, ſchkirti zaur maſeem dehliſcheem, ſagaida ſawu tahlako operaziju. Kamèr agraki labi eewingrinajuſès ſtrahdneeze 10 ſtundu laikâ eeſpehja ſakahrtot apmehram 50,000 kozinus, tagad maſchina tikpat ilgâ laikâ ſakahrto 10 reiſ wairak.

Rahmji nu wiſpapreekſch top eemehrzeti tà ſchkidrajâ ſehrâ, ka kozinu weeni gali top apſlapinati; tikai zaur otrreiſigu mehrzeſchanu tee dabun ihſto eededſinamo weelu, kura pee weenkahrſcheem ſehrkozineem blakus foſforam ſaſtàw no daſchadeem ſwina maiſijumeem un ſtehrkelu gumijas. Rahmju mehrzeſchana, kura ir wisneweſeligakais darbs, tagad teek ar maſchinam iſdarita, tà ka ſtrahdneeki ar giftigo weelu nenàk nemaſ ſakarâ; wisbeeſchaki wiſa ſchi rihkoſchanàs noteek ſem ſtikla kaſtes. Ar galwinu peelikſchanu ir padarits leelakais darbs, bet preze wehl naw leetojama; kozini wehl joſchahwè, tad jakahrto, jaeeleek kaſtinâs (kahrbinâs) un jakontrole, pee kam pa leelakai dalai atkal maſchinas ſpehle ſawu lomu. Smalkakas ſehrkozinu ſugas beidſot teek wehl kraſotas un laketas.

„Utan svafvel och fosfor"! (Beſ ſehra un foſfora!) tas ir tagadejo ſehrkozinu iſgatawotaju gaudenigais ſauzeens un ar to ir ſazits, ka nule kà uſrakſtitais apzerejums, jaunakôs laikôs daſchas modifikazijas peedſihwojis — modifikazijas, kuras raſi beigu beigâs pawiſam atſtums abas weelas: ſehru un foſforu, kas agraki pee ſehrkozinu fabrikazijas iſrahdijàs nepeezeeſchamas. Wiſpirms noſodija ſehru. Nepatihkamà ſehrainàs ſkahbes ſmarſcha, kura iſzelas pee ſehrkozinu aiſdedſinaſchanas, peeſpeeda, mekletees pehz kahdas zitas weelas un drihſi kà derigu atrada ſtearinu un parafinu, pehdejo iſgatawo iſ akmen- un bruhnoglu darwas. — Bet ſwarigakais jautajums bija foſſora iſſtumſchanâ, kura neweſeligàs pat nahwigàs ihpaſchibas netik ween fabrikâs parahdijàs, bet ari ſtarp leetotajeem iſplatija nelaimi. Statiſtika uſrahdija drihſi pehz foſfora ſehrkozinu eeweſchanas bailigus reſultatus un daudſ nelaimes un nahwes atgadijumu. Tomèr kimikeem nelaimejàs, wiſeem mehginajumeem par ſpihti, iſtikt beſ foſſora un uſſkatija jau par leelu panahkumu, kad foſſora ſaturu wareja paſeminat ſehrkozinôs no 20% uſ 5 waj 4%. Ap ſcha gadſimtena peezdeſmitajeem gadeem ſlawenais Wihnes kimikis Antons fon Schröters atrada amorfo waj ſarkano foſforu, tomèr atradeja preekſchlikumu, to iſleetot pee ſehrkozinu iſgatawoſchanas, newareja eewehrot, jo ſarkanais foſfors iſrahdijàs par pahrak maſ aiſdegſchanàs ſpehjigu. Tikai tad, kad Sweedris Lundſtroem nahza uſ laimigajàm domam, pahrweſt ſarkano foſforu no ſehrkozina galwas uſ berſejamo laukumu un ſaſtahdija pirmejo iſ kalija-klorata un ſtikla pulwera, tad tahlak pagatawoja derigas kaſtinas (kahrbinas), kuras wiſeem labi paſihſtamas un it weegli kabatâ lihdſi nehſajamas, — „Sweedru ſehrkozini" eemantoja ſlawu un eewehroſchanu paſaules tirgû. Pirmà un leelakà Sweedru ſehrkozinu fabrika atrodas Jenkepinâ, un „Jönköping Taendstickor utan svafvel och fosfor" ir paſihſtami wiſâ ziwiliſetâ paſaulê. Pateeſibâ neweens pakaltaiſijums wehl naw ſaſneedſis originala fabrikatu; kad agraki Auſtrijai labo un plaſcho ſehrkozinu fabriku dehl glaimoja „ka ta dodot paſaulei gaiſmu," tad jau kopſch 2 gaddeſmiteem ſcho godu iſpelnas muhſu kaimini — Sweedri. Neopnikuſchi Sweedri ſtrahdà pee ſawa raſchojuma pahrlaboſchanas: pehdejâ laikâ wina iſgatawo kozinus, kureem ogle nenokrit un kuri iſdſehſti nekwehlo.

Tatſchu ari „Sweedru ſehrkozini" wehl naw ſaſneeguſchi pilnigi augſtako pakahpeenu: wini ir ſaiſtiti pee berſejama laukuma. Beſ ſchaubam ir eeſpehjams, iſgatawot ſehrkozinus beſ foſfora, kuri aiſdegtos zaur berſeſchanu pee katra nelidſena laukuma. Ari jau ſchobrid netrùkſt tahdu raſchojumu, bet neweens wehl nawa pilnigs, ka waretu konkuret ar wiſeem ziteem ſehrkozineem. Kimiku uſdewums ir, uſminet ſcho problemu un droſchi war ſazit, ka tad paraſtee ſehrkozini, kà ari Sweedru „Taendstickor" (droſchibas ſehrkozini) tuhlin ſudis un problema uſminetajs drihſâ laikâ paliks par miljonaru.

padarija bes sajehgas, jeb ari, kerdamees pee nepateesseem apsolijumeem, apgalwojumeem jeb tam lidsigeem lidsekteem, isleeto pee peekrahpta pilnas sapraschanas truhkumu par no wina usnemta peenahkuma nosihmi un buhschanu, sodams: ar wisu sewischku, personigu un pehz kahrtas peesawinatu teesibu un preekschrozibu saudeschanu un nometinaschanu us dsihwi Sibirijâ, waj nododams arestantu nodalâ, pehz schihs likuma grahmatas 31. pantâ noteikta peekta pakahpeena.

Sodu likuma XII. eedalijuma V. dalas II. nodala ir papildinama zaur sekoschu nosazijumu:

Pants 1707. Atkahrtojot jeb kà pelnas awotu dsenot sodu likuma 180². pantâ apsihmetos pahrkahpumus, wainigee top soditi ar wisu sewischku personigu un pehz kahrtas peesawinatu teesibu un preekschrozibu saudeschanu un nometinaschanu us dsihwi attahlakâs, isnemot Sibirijas, gubernâs, waj ar eeslodsischanu zeetumâ pehz scha likuma 33. panta pirma jeb otra pakahpeena.

Auglotaja parada norakstischana teek atsihta par nederigu, tomèr parada dewejam ir teesiba, prasit atpakal ihstenibâ aisdoto kapitalu, atwelkot jau isdaritas maksaschanas.

VI. Nosazijumu 162. pantam par teesas organisaziju un par leetu weschanu tajâs weetâs, kur eewests semes wirsneeku instituts, buhs sekoschi skanet: Semes wirsneeka jeb pilsehtas teesnescha isteesaschanai peederas, skatotees us tam, waj tee peeder lauku waj pilsehtas apgabala teesai, sekoschi noseegumi: 1) Meerteesneschu sodu likuma 171¹. un 180². pantâ peewestos (scha panta tahlakais isskaidrojums paleek nepahrgrosits).

Wina Keisariska Majestate ir mineto walsts padomes nolehmumu 24. majâ 1893 Wisaugstaki apstiprinajis un pawehlejis ispildit.

Paidagogiski mahjeeni.

No P. Alobranta.

(Beigums.)

Behrnu rotalam, kamèr wini rotalojas ar sewischku dedsibu, ir ihstenibas nosihme. Un pateesi, peegreeschat wehribu behrnam, kad winsch jahdelè sawu koka sirdsinu! Winsch eedomajas jahjot us ihsta sirga. Winsch „usschauj" tam ar pahtadsinu un aulekscho tà, kà aulekschoja sirgs, kuru winsch bij redsejis. Jeb paraugatees, kà sapulzejuschees behrni eet „sirdsinôs". Sehns, kas ispilda kutscheera lomu, ir gataws kutscheeris. Winsch ir ussauz tà, kà ussauz ihstais kutscheeris, ir galwu tura tapat, kà kutscheeris. Turpretim sehns, kam jaispilda sirga loma, zenschas tapat skreet un spraustot, kà ihstais sirgs. Wehrojot wisu sazito, mums jaatsihstas, ka rotalâs parahdas behrna pilnigà gara darbiba.

Ir finams, ka spehku nodarbinaschana weizina un sekmè spehku attihstibu. Tahdâ kahrtâ rotalas eepreeksch skolas laika war behrneem noderet par gara spehka attihstischanu. Tahlak, behrneem rotalojotees, teek netik ween winu gars nodarbinats, bet ari winu meesa, kam teizami panahkumi ari meesas attihstischanas sinâ. Zaur rotaloschanos war attihstit weiklibu, ismanibu, meesas stiprumu, un ari ahrejos juhtekłus.

Kad mehs pee wisa ta wehl peemetinam, ka ar rotalu peepalidsibu war behrneem darit peejamas tahdas sinaschanas un tahdus paradumus, kahdus sebak waretu winôs attihstit tikai zaur sistematisku mahzibu, pee kam buhtu jaisleeto eewehrojams laika sprihdis, tad gaischi redsams, kahds swars rotalam behrnu audsinaschanâ. Behrnu rotalas naw wis tukscha laika pawadischana, bet gan noderiga darbiba preeksch winu wispusigàs attihstibas.

Rotalu swars kluhst wehl nosihmigaks, kad aprahdisim, kahds swars ir tà sauktàm kopigàm rotalam.

Rotalas mehdz buht sawruhpigas un kopigas. Pirmàs ir tahdas, pee kam behrns weens pats nodarbojas ar sawàm paijam. Winsch waj nu no kluzischeem dara daschadas ehkas, waj lipina kaut ko no mahleem, waj schauj ar sawu koka slinti u. t. t. Kopigàs rotalas ir tahdas, pee kam wairak behrnu peedalas pee wispahrejàs rotalas. Schihm rotalam pa leelakai daļai peemit jautribas, moschibas raksturs. Katrs no rotalojoschamees behrneem, peedalidamees pee wispahrejàs rotalas, ustura tahs jautribu, lihgsmibu. Behrnu garigai un fisiskai darbibai kopigâs rotalâs ir leelaks spars. Neweens no rotalneekeem negrib otram pakal palikt, neweens newehlas kluht apkaunots. Un tas negribot kairina behrna spehkus. Kopigâs rotalâs ir eespehjams pilnigak atkahrtot tahs parahdibas, kas notikuschas ihstenibâ, tà ka te teek lomas weenlidsigi isdalitas, lai labak waretu tahs ispildit.

Kopigàm rotalam ari wehl zitâ sinâ jadod preekschroka. Tajâs behrni sagatawojas us nahkamo sabeedrigo dsihwi. Dsihwodams sawu peederigo starpâ, behrns bauda winu labwehlibu un mihlestibu tadèl ween jau, ka winsch te peederigs. Turpretim rotalojotees, wina preekschâ atrodas behrni no sweschàm familijam, un winsch ir peespeests saweem darbeem, sawu apeeschanos ar wineem sew, tà sakot, eekarot winu zeenibu un mihlestibu. Behrns kopigâs rotalâs mahzas sawu darbibu tà eekahrtot, lai waretu ir pats usjautrinatees, ir ziteem attaut scho usjautrinajumos. Tahlak, schahdas rotalas eeradina behrnu padotees wispahrigeem nosazijumeem waj likumeem. Katrai rotalai ir sawi likumi, un paschi behrni luhko stingri us to, ka tee paschi tiktu ari ispilditi. Un tadèl behrns, kas mahjâ eeradis pee nekahrtibas, kas katru sawu (beeschi untumigo) wehlejumos eeradis redset ispilditu, te kluhst peespeests sawalditees; winsch mahzas atsit, ka dsihwè ir daudz ka, kam wina eeteepigais prahts newar pawehlet. Kopigàs rotalas attihsta behrnôs simpatiskas (lihdszeetigas) juhtas pret saweem tuwakeem. Atrasdams usjautrinajumu zitu starpâ, behrns noraugas us scheem ziteem ar labprahtibu, un schi labprahtiba attihsta winôs mihlestibu us zilwezi. Kas ar ziteem labpràt preekus dala, tas droschi buhs ari ispalidsigs teem behdâs. Beidsot japeesihmè, ka schahs (kopigàs) rotalas wislabak spehj attihstit behrnu walodu. Kur behrni rotalojas, tur dsirdamas skalas behrnu balsis, tur waloda weeglak rit un tek un pluhst. Usmanat behrnu walodas, kad wini rotalojas — un juhs nopratisat rotalu swaru preeksch walodas attihstischanàs.

Bet, atwehledami peenahzigo godu kopigàm rotalam, mehs newaram nozeestees nepeesihmejuschi, ka ari sawruhpigàm rotalam ir saws swars. Behrnam ir daschreis noderigi ari ar kaut ko weenu nodarbotees, greest sawu wehribu us kaut kahdu weenu leetu. Rotalas sagatawo behrnus us dsihwi, un dsihwè jastrahdà te kopâ ar ziteem, te sawrup. Te nebûs leeki peemetinat, ka winôs wajadsiba pehz kopigàm rotalam parahdas tik tad, kad wini jau eeguwuschi peeteekoschu daudzumu eegaumejumu, kad wineem sahk runa attihstitees un kad wini sahk rotalotees wahrda ihstâ nosihmè.

Pirmâ dsihwes gadâ un daschreis pat otrâ behrns netura par wajadsigu rotalotees ar ziteem behrneem. Kad nosehdina wairak behrnus us grihdas un eedod wineem peemehrigas paijas, tad katrs no wineem sahks rotalotees pats par sewi, nepeegreesdams wehribas ziteem. Masinee mihl wairak, lai ap wineem atrastos zilweki, kas waretu wineem palidset, safneegt wajadsigàs paijas.

Wehrojot otro dalischanas pamatu, rotalas wehl war eedalit nekustamâs un kustamâs.

Pirmâ gadijumâ behrni nemaina sawas weetas; wini rotalojas, sehdedami pee galda waj us grihdas. Otrâ gadijumâ behrni maina sawu weetu, skraida, wahrdu sakot — israhda wairak waj masak kustibas.

Kustamàs rotalas saeetas wairak ar behrnu dsihwo dabu un derigakas higieniskâ (weselibas) sinâ. Bet pahrleeziga kusteschanàs nogurdina organismu; tam wajaga preeksch atpuhtas ari meera. Protams, ka tahdâ kahrtâ ari nekustamàs rotalas ir no swara. Wislabakais ir, kad behrni pahrmainus kustas un atrodas meerâ. Un pee tam behrnu organisms ir ari jau tà eerihkots, ka behrni jutas peespeesti, te kustetees, te atkal atdusetees.

Beigâs wehl peemetinasim, kahda loma jausnemas audsinatajam behrnu rotalâs.

Rotalâs peerahdas behrnu swabadà darbiba. Us pawehli ar dedsibu rotalotees naw eespehjams. Usspeestai rotalai naw wairs rotalas raksturs. Tà tad audsinatajs nedrikst behrneem pawehlet rotalotees schà waj tà. Tomèr isweizigs audsinatajs war behrneem pascheem nemanot wadit winu rotalas. Pirmkàrt, audsinatajs war eerahdit behrneem derigas un peemehrigas rotalas, otrkàrt, kaitigàs un launas rotalas nowèrst un, treschkàrt, eepasihstinat rotalneekus ar tahdàm parahdibam un tahdeem preekschmeteem, kurus wini waretu pahrstatit sawâs rotalâs.

Kas atteezas us pascha audsinataja peedalischanos pee rotalam, tad waram sazit, ka ja winam eespehjams pahreet pilnigi behrnu pasaulè, lai waretu dedsigi ar behrneem rotalotees un interesetees preeksch winu rotalam, tad wina peedalischanàs war behrneem sagatawot preeku un darit rotalu peewilzigu. Bet kad winam tas naw eespehjams, tad wina klahtbuhtne tikai kawès behrnus winu preekôs un laupis wineem eespehju pilnigi nodotees rotalai. Un tà ka audsinatajam pa leelakai daļai nahkas gruhti pahreet behrnu pasaulè — tapt par behrnu— tad winam buhtu jaaprobeschojas tikai ar rotalu eerahdischanu (kà jau minejàm) un, ja daudz, ar to pahrluhkoschanu.

Bet naw nemaz wajadsigs, lai audsinatajs taisni peedalas pee rotaloschanàs. Ari tikai noraugotees, winam buhs eespehjams eegùt daudz derigu sinu, kas atteezas us behrnu raksturu, tà ka rotalâs labak, nekà kaut kur zitur, parahdas rotalneeku dsenuli, eeradumi un indiwiduelàs sawadibas. Un, behrnus pasihdams, audsinatajs sinàs, kur winam pee audsinaschanas ehkas kaut kas buhs janoplèsch, kur jauszek.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Widsemes gubernators, generalleitnants Sinowjews, pahrbrauzis no aprinku rewisijas, 11. junijâ usnehma atkal gubernas pahrwaldibu. (W. G. A.)

Slokas krepost-nodalai, kà „W. G. A." sinots, pa wasaras laiku, lihdz 15. sept., buhs sehdes tikai zeturtdeenâs.

Jaunos pilsehtas likumus, kà „D. Ztg." sino, Widsemes pilsehtâs wehl schogad eewedischot, pee kam Pernawa un Jurjewa wehletaju zensa sinâ nolikta gubernas pilsehtam blakus un Limbaschi un Sloka dabuschot weenkahrschakos pilsehtu likumus.

Walsts domenu ministrija, pehz Wisaugstakà Ukasa no 31. maja, kà „W. W." sino pahrwehrschama par „semkopibas un walsts domenu ministriju." Jaunà semkopibas ministrija, kà domajams, jau nahkoschâ gadâ ussàks sawu swehtibas pilno darbibu.

Schkubschu ferwituts. Schim brihscham krahj wajadsigàs sinas, lai isschkirtu no eekschleetu un finanzministreem eekustinato jautajumu par lauku pagastu un meestu sabeedribu nodoschanas schkubschu ferwituta pahrwehrschanu naudâ. (Sud. Gas.)

Weselibas usraudsiba skolàs. Tautas apgaismoschanas un eekschleetu ministrijas, pehz sawstarpigas weenoschanàs, atraduschas par labu, pagahjuschâ ahrstu saeimâ isstrahdato programu par sanitaro sinu krahschanu skolâs un weselibas usraudsibas stahwokli tanìs. Pehz nosazijumeem atrod par derigu, tautas skolotajus eepasihstinat ar ahtro saslimschanas formu sihmem. Ezirknu lauku ahrsteem peenahkas, klaht buht skolu padomem, kad tanìs teek apspreesti jautajumi par skolu weselibas buhschanu. (Now. Wr.)

Pahrmahzischanas eestahdes. Eekschleetu ministrija, weenojotees ar justizministri, isstrahdajuse nosazijumus par jaunas wihses nepilngadigo pahrmahzischanas eestahdem; schis eestahdes tikschot zeltas us waldibas rehkenu. Schim brihscham pastahwoschais pahrmahzischanas eestahschu skaits ir atrasts par pahrak nepeeteekoschu. (Now. Wr.)

Pahrgrosijumi suhtneezibas kanzlejàs. „Sud. Gas." sino, ka schim brihscham atrodotees daudsâs muhsu ahrsemju suhtneezibu semakâs weetâs wairaki ahrsemes pawalstneeki. Tagad ir nodomats, wisu ahrsemneeku weetâs nemt Kreewus, tà ka us 1. janwari 1895. nestahwès wairs neweens ahrsemneeks Kreewu suhtneezibas deenestâ.

Dsihwoklu nodoklu likumu walsts kanzleja jau isdewuse lihdz ar wiseem pamatojumeem, kas us to sihmejas, un kas jau nodrukats „Waldibas Wehstnesi".

b) Original-sinojumi.

No Mangaleem. 1892./93. gads ir Mangaleem leels pahrgrosijumu gads. Tai laikâ Mangalu pagasts un Dinamides draudse ir peedsihwojuse jaunu mahzitaju, skrihweri, pagastu saweenoschanu ar Mihlgrahwju un tagad wehl japeedsihwo jauns draudses skolotajs. Godajamais lihdzschinigais draudses skolotajs Reiteru Jahnis pehz gruhtas slimibas slehdza sawas azis us muhschibu un 13. majâ pawadijam wina atdsisuschàs meesas, tahs dsehstràs semes mahmulinas klehpim atdodami. Basnizâ mahzitajs tureja jo swarigu runu, peeminedams aisgahjeja darbibu. Skolotajs Osolin kgs ar beedribas kori nodseedaja diwas, gadijumam peemehrotas, sirdi aisgrahbjoschas dseesmas. Pee kapa atskaneja daudz siltu pakalsauzeenu. Koris nodseedaja wehl weenu dseesminu un behreneeki schkihràs. Reiteru Jahnis dsim. Lubanê 1839. g., apmeklejis Zimses seminaru, 25 gadus tautas druwâ swihdis. — Kà is schahs deenas sludinajuma redsams, tad muhsu dzeed. beedr. isrihkos Jahnu nakti Lihgo swehtkus pehz wezo Latweeschu eerascham, kur wisadâ sinâ, zik man finams, tiks gahdats, lai patihkamu wakaru waretu sagatawot. Tadèl loti wehlejams, kaut jel labi daudz weesu eerastos us scheem swehtkeem, lai dzeedataju un dirigenta puhlini nebuhtu weltigi un lai wini, masu peekrischanu redsedami, nesaudetu duhschu tahlak zihnitees tautas druwâ. Kaut gan dzeed. beedr. jau wairak kà gadu pastàw, tomèr beedru skaits naw wisai leels. Wezee aisbildinas, ka wini jau nemahkot dzeedat, ko lihdzot teem beedribâ eestahtees. Mihkee tautas brahli un tehwi! Neaismirstat tikai, ka muhsu koris no leeldeenam sahkot lihdz schim laikam ir septinas atklahtas dzeedaschanas noturejis, kuras juhs wisi atsihstat par wajadsigàm, no kuràm daschi no jums ir teikuschi, ka tahs ir nepeezeeschami wajadsigas. Apdomajat tikai, zik tur mehginajumu naw bijis janotur, zik puhlinu, zik laika tas nemaksà dzeedatajeem, zik dirigentam. Apdomajat, zik reises paschi ne-esat runajuschi, ka basnizà dzeedaschana esot nepeezeeschami wajadsiga un teizama. Zik reises tagad labi eedzeedajuschais koris naw juhsu sirdi aisgrahbis un jums ir schehl tik 1 rubli par gadu maksat beedribai par labu, par beedreem eestahjotees! Par schahdu dzeedaschanu jums japateizas tikai pagasta skolotaja Osolina kga puhlineem. Atzeratees, zik ween un ko juhs dabujât preeksch 5 un wairak gadeem dsirdet no 4-balsigas dzeedaschanas. Jel paleekat reis par gaismas zeenitajeem un sahkat scho tik teizamu leetu pabalstit. Neaismirstat ari to, ka beedriba bez daudz beedreem newar ilgi pastahwet un tad jums atkol eemihletàs basnizas dzeedaschanas peetrûks. Demos.

No Zehsim. Zeen. „Mahjas Weesa" lasitaeem wehl buhs atminâ breesmigà slepkawiba 1891. g. Wismaneeschu Kaupan mahjâ, kur krustdehls Brenzis Wanags nonahweja breesmigâ kahrtâ sawu krusttehwu. Tagad, 7. junijâ sch. g., noteesatos no Zehsim aissuhtija us Rigu un tad tahlak us Sibiriju. Brenzis Wanags nosodits pee spaidu darbeem us 20 gadeem lihdz ar wisu kahrtas teesibu saudejumu un wehlak jaapmetas us dsihwi turpat Sibirijâ; wina seewa Mihla Wanags, dsim. Soste, us 10 gadeem pee spaidu darbeem. Pakalpalikuschee bahrini, 2 meitenes 6 un 8 gadi wezas, un 1 puisens, 10 gadu wezs, apraud sehràm asaram sawus wezakus. 7. junijâ bija behdigs skats Zehsu dselszeła stazijâ, kur masee behdulischi gruhtàm sirsninam un asaru pilnàm azim pawadija sawus wezakus. Zeturto, masu puisenu, kas zeetumâ dsimis, mahte panehma lihdz. J. —e.

Starp Zehsim un Preekulu Kneschas krogu, us Weselauskas leelzeła, 2. junijâ, no Zehsim brauzot, kahdam kungam sirgi satruhkuschees no kahda sirga, kas zeła grahwì ganijees, noskrehjuschi no zeła un rati grahwi us mutes usmesti, kur kungs ar kutscheri wahrigi eewainoti. Rati sadausiti drupu drupâs un kutschers kahdas 10 minutes palizis semè gulot bez samanas. Trakojuschos sirgus tik ar mokam dabujis rokâ kahds Kneschas semes rentineeks M. Kungam bija no Kneschas kroga janem sirgs par maksu lihdz Weselauskas stazijai. J. P.

No Preekuleem, Zehsu apr. 3. junijâ bija sasinoti wisi pagasta saimneeki, kur pagasta wezakais Kampe kgs lika preekschâ par mahju zelu kopschanu un brugeschanu. Lai nu gan gruhti nahza weenotees, tad tomèr beidsot nahza pee gala spreeduma, ka mahju zeli tapat brugejami, kà basnizas zeli, kas ir no leela swara, jo Preekuleescheem agrakôs gadôs bija tahdi mahju zeli, ka daschâs weetâs (newis wispahrigi) ritenus wareja pa dsilajàm grambam pasaudet, bet tagad, kamèr waldiba ir greesuse wehribu us mahju zeleem, pawisam otradi — katrâ zeemâ war kahrtigi eebraukt un tagad, kà redsam buhs wehl kreetnaki. Labam darbam labas sekmes! — Tad ari muhsu 2-klasigas ministrijas skolas skolotaju kungi isrihkoja behrnu swehtkus 13. junijâ welsturigâ Sahrmu kalnâ. Preeks ir skatitees par muhsu skolotaju zentibu, tà swehtdeen, 6. junijâ, bija sanaksuschi mahzibu atjaunot masee puiseni ar sawàm koku bisem, jo wini ilgaku laiku mahziti kà saldatu deenestâ. Ir it patihkami noskatitees, kà tahdu masa saldatu rota sawus mehginajumus taisa. — Lauku stahwoklis ir pa widam; seemas sehja ir peeteekoscha, wasaraja, Deewam schehl, ja leetus drihsumâ neusnàk, ir behdiga. Preekuleetis.

Wehstule no R. pagasta. Sekoschais atgadijums lai deretu ihpaschi jaunawam par pamahzibu. Kahda jaunkundse no R. pagasta, K. mahjas, preeksch neilga laika aisbrauz us Eeksch-Kreewijas pilsehtu P. pee sawas draudzenes weesotees. Turp nobraukuschu draudzene winu laipni sanem un preezajas par winas apmeklejumu. Bet tur ari gadas minetai Latweeschu jaunkundzei eepasihtees ar kahdu prezineeku, zittauteeti, kas dehwejees par maschinistu. Lai nu gan abi ar walodu neteek kopâ, bet zaur draudzenes palidsibu pee sarunas teek. Nu sahk prezibas leeta eet milsu soleem us preekschu. Jaunkundze steidzas us mahju kà bruhte un darina kuplu bruhtes puhru, kur ari, ka bagatai gruntineeka meitai, nahks puhra nauda, kahdi 4000 rbl. lihdz. Wasaras swehtku otrâ deenâ noeet wehl beidzamo reisi R. basnizâ pee luteru mahzitaja. Kahsu deena peenàk, kahsu meelasts sataisits. Bruhtgans ari eerodas, nu jabrauz us Z. pilsehtu pee swehtas laulibas. Mehbeles wisas jau top nosuhtitas us Z. dselszeła staziju, kas bruhtei lihdzi teek dotas. Z. pilsehtâ nobrauza kahsneeki. Bet ko nu? Bruhtgans us reiz prasa no seewas tehwa 4000 rbl., bet kad nu seewas tehwam azumirkli naudas naw klaht, tad bruhtgans laischas lapâs un ir projam. Tik ar mokam dabù mehbeles atpakal. Tahs ir kahsas, kas bruhtei jadzer weenai bez bruhtgana! J.

No Kalsnawas. Ar ilgoschanos semkopji gaida leetutinu, jo diwi nedelas ilgi pastahwoschais leelais sausums un aukotais laiks ir padarijis loti behdigu skatu druwam un plawam. Ihpaschi meeschi un lini nespèj usdigt, un ja kas ari is semes galwinu parahda, to sausums un aukstums tuhlin pahrmàz un nelauj tam leelakam isaugt. Swehtdeenâ, 6. junijâ sch. g. plosijàs leela auka, kas loti kaiteja rudzeem un augłu kokeem, aptraukdama teem seedus. Bet it sewischki eewehrojams, ka leelà auka nolaususe kahdu milsa osolu, kas atradàs schejeenes Gerinu mahjas dalâ. Osola resnums luhsuma weetâ pee paschas semes esot 2 asis un wina garums sneedzotees lihdz 15 asim. Aukai osols naw spehjis atturetees tadèl, ka bijis zauru widu un drusku eedrumejis. Sal. P.

No Skultes. Swehtdeenâ, 30. majâ sch. g. muhsu draudzes mahzitajs kapsehtâ notureja kapsehtas swehtkus ar swarigu, schai deenai peemehrigu sprediki. Eesahkumâ gan leetus draudeja wisu zeremoniju isjaukt, jo pehrkona tehws stipri ween duhzinaja, bet drihz ween apklusa, atlaudams kahdu brihtinu uskawetees pee muhsu dahrgeem aisgahjejeem. — To paschu deenu, pulksten 4 pehz pusdeenas, muhsu labdaribas beedriba isrihkoja salumu swehtkus Mikelsemneeka Luhkina dahrsâ, bet kuri bija loti wahji apmekleti. Waj te nu bija wainigi kapsehtas swehtki, — jeb waj salauma swehtki wairs neko newelk? V—rips.

No Stendes. Mehs bijam meerâ no sagleem wairak gadus, bet, kà leekas, nu buhs usnahkuschi schee tà sauktee garnadschi. Jo tagad nesen scheejeenes Eserstahrpa saimneekam nosaga trihs sirgus no aploka, pee kam weens tikai atlika, finams, tas wezakais. Ko nu eesàkt ar weenu? jo zitus gruhti nopirkt schinìs gruhtôs laikôs. Pakalmekleschana weltiga. Wehl Mas-Kalnmuischas saimneekam no 5. us 6. junija gribeja nolaupit tschetrus sirgus, kas bija par nakti aplokâ; schee jau bija pahrwesti no sagleem mahjâs, diwi sirgi jau eejuhgti ratôs un isbraukti pa wahrteem. No suna reeschanas meita, pamodusès, eet raudsitees pee loga un eerauga wahguscha

durwis walâ. Te uf reis welk ratus ahrâ, schi nu skrej pasazit saimmeekam, schis grib kert pehz flintes, bet flinte aismirsusês sirgu stallî no wakardeenas. Ahrâ ejot, sagli aislaiduschees pahr rudseem kahjam projam. Pahrejee rihki un wehl schis tas, kas braukschanai wajadsigs, bijuschi paglabati, tas ir, ar gudribu, lai nebuhtu eespehjams tik drihs pakal dsihtees; schee pehz atrasti schogmalâ. Tà tad nu gan schoreis bija tukschâ jaaislaischas projam, tikai sirgustalla atslehgas behrnu panehmuschi lihds. Domas kriht uf Tschiganeem, kas sahdsibas isdara. Tadèk preezatumees toti, ja wineem buhtu jaaiseet uf to weetu, kur tee peederigi. H. D.

c) Baltijas notikumi.

No Zehsu isstahdes komisijas mums peesuhtits schahds sinojums: Scha gada Zehsu isstahde, pehz isstahditaju peeteikschanam spreeschot, isstahdamo leetu sinâ rahdas buht eewehrojami kuplaka, nekà pagahjuschâ gada isstahde. Peeteikschanàs eenahza tik leelâ skaitâ, ka ar gatawàm telpam nepeetika un komiteja bij peespeesta wehl pirms kahdàm deenam likt uszelt leeweni, kurâ 60 kustonus war noweetot. Wisas isstahdischanas weetas ir isdotas. Sewischki sirgu nodala schogad buhs bagata, 121 numurs (pehrn 70). Ari leellopu un zuhku schogad wairak peeteikts nekà pehrn, un putnu, kuru pehrn pawisam truhka, buhs wairak numuru. — Pahrdoschanai daudz preekschmetu peeteikti, bes tam lihds schim isuhtrupeschanai peeteikts 31 sirgs, 47 leellopi un 29 zuhkas. Scho pawehstot, top aisrahdits ari uf to, ka gaidamâ Zehsu waislas lopu tirgû publikai leelâ iswehlê peedahwàs waislas lopus, jaunlopus, telus un waislas bullus no muhsu semê eezeenitàm sugam. — Zerams, ka laiks buhs isdewigs un isstahdi daudsi apmeklès, tadèk ka ari isstahdes restorazija nodota kreetnâ wadibâ, kas, kà zerams, weesus schogad wairak apmeerinàs.

Jurjewa. Eewehrojot to, ka Jurjewas uniwersitatê Lutera basniza pastàw un pareistizibas basnizas naw, uniwersitates walde nodomajuse gahdat par to, lai uniwersitates ehkâ pareistizibas basniza taptu dibinata. (Rischk. Westn.)

Jurjewas uniwersitatê eksamenus nolikuschi: jurists Frizis Kahrkluwalks un farmazeits Ernsts Seebergs.

Diktu un Bumbrokas pagasti, Walmeeras apr. kà „W. G. A." sino, saweenoti weenâ sestu nosaukuma: Diktu pagasts.

Starp Walku un Strentschu staziju, Pleskawas Rigas dselszela malâ, kà „R. T." sino, isgahjuschâ sestdeenâ dedsis meschs.

Par Tirsas-Welenas mahzitaja weetas ispilditaju, kà „R. Kirchenbl." sino, 6. junijâ eeswehtits Adolfs Kundsinsch.

Rigas-Pleskawas dselszela brauzeenâ, kas pulkst. 3, 35 min. aiseet no Rigas uf Peterburgu, turpmak isdos biletes ari lihds Siguldai par pasemnatàm zenam.

Asarôs, kà „Z. f. St. u. L." sino, isgahjuschâ zeturtdeenâ, dselszela stazijas tuwumâ atwèrts pahrtikas pretschu tirgus.

Jelgawa. Nodomatas lauksaimneezibas isstahdes delegati, kà „D. L." sino, 14. junija sapulzê nolehma: 1895. g. isrihkot lauksaimneezibas, ruhpneezibas un amatneezibas isstahdi Jelgawâ, uf kuras sarihkoschanu pawisam usaizinatas kahdas 20 lauksaimneezibas beedribas. Isstahde taps isrihkota junijâ jeb augusta mehn.

No Jelgawas raksta „Rig. Tagebl.", ka tureenes kreditbeedribas sahlê 11. junijâ „Kursemes spitalibas sehrgas apkarotaju beedriba" noturejuse generalsapulzi, pee kuras ari Kursemes medizinalinspektors nehmis dalibu. Beedribas rakstwedis nolasijis pahrskatu par beedribas lihdschinigo darbibu. Tapis aisrahdits uf to, ka spitalibas sehrga Kursemê isplatas un tadèk esot nepeezeeschami wajadsigs, dibinat patwersmi, kurâ spitaligos nometinat, lai tos no weseleem waretu atschkirt. Bet tahdas patwersmes dibinaschana maksatu masakais 15,000 rbl. un beedribas kapitals schim brihscham esot tikai 1600 rbl. leels.

Jelgawa. Nabagu behrnu patwersmê „Româ", kà „D. L." sino, kahda eestahdes meitenite dabujuse behdigu galu zaur tam, ka peeladeta flinte sprahguse. Ari bahrinu tehwa meita, kas bijuse klaht, no isbailem saslimuse, tà ka atrodotees schaubamâ stahwokli.

Jelgawâ, kà „M. Z." sino, drihsumâ nodomats atwèrt strahdeeku tehjnizu. Wajadsigais kapitals jau sawàkts. Turpmak nodomats tehjnizu pahrwèrst par strahdneeku ehdeenu namu. Gubernatora kungs scho teizamo nodomu zentigi pabalstot.

Uf Leepajas tautas swehtkeem 30. aug sch. g., kà „L. Z." sino, lihds schim peeteikuschees ap 500 dseedataju. Schinî pat deenâ, kà dsirdam, te israhdis Adolfa Allunana jauno lugu „Pahrtizibâ un nahadsibâ", pee kuras israhdes peedalisees ari pats autors.

Ašites pagastâ eerihkota pahrtikas beedriba.

Leel-Salwê (Jaunjelgawas apr.) eerihkota telegrafa nodala, no 16. junija sch. g. sahkot.

d) No zitàm Kreewijas pusem.

Wina Keisariska Augstiba Leelkunass Tronamantneeks scho otrdeen pa Warschawas dselszeku aisbrauza uf ahrsemem.

Sibirijas dselszela komitejas 6. sehdê Neetum-Sibirijas dselszela 1. un 2. nodalas un Widus-Sibirijas zela 1. nodalas buhwes maksa aprehkinata kopâ ar sleedeem, nozeetinajumeem un wisu kustoscho matrialu uf 7,336,585 rbl.

Zenu paseminaschana par kimiskeem raschojumeem. Peterburgâ taisàs iszeltees jauna „farmazeitiska beedriba." Ta nodomajuse, atklàt laboratoriju, kurâ tiks isgatawoti weenigi tee kimiskee raschojumi, kuri schimbrihscham par dahrgàm zenam top parakstiti is ahrsemem. Beedriba zerê, ka schee raschojumi, isgatawoti winas laboratorijâ, par trihsreis lehtaku zenu warès tikt pahrdoti. (Now. Wr.)

Par amatneezibas pakaltaisijumeem. „Now. Wr." isdsirdejuse, ka likuma projekts par issargaschanos no amatneezibas pakaltaisijumeem, esot nesen no walstspadomes apstiprinats. Zaur scho likumu teek noteiks par amatneezibas un komerzieleem pakaltaisijumeem naudas sods no 500 lihds 2000 r. jeb zeetuma sods no 6 mehnescheem lihds 2 gadeem ar tirgoschanas teesibas saudeschanu uf kahdu laiku jeb uf wiseem laikeem.

Ar ahrsemneekeem apdsihwoto draudschu dalischana. Eekschleetu ministrijâ ir nolemts, tanìs gubernàs, kurâs ahrsemju kolonisti dibinajuschi gluschi atsewischkas Wahzu, Tscheku un Bulgaru draudses, kurâs Kreewu elements nemas naw atrodams, iswest scho draudschu jauneedalischanu ar weenas dalas Kreewu nometnu obligatorisku eeweetoschanu katrâ draudsê. (Now. Wr.)

Zukura rahzenu rascha. Zukura rahzenu lauki stahw, kà „Kijewl." sino, gandrìs wisur loti labi, tikai daschôs parahdijees kukainis. Wassilkowas aprinka zukura rahzenu laukôs usmeklê kukainus, aplej ar petroleju un sadedsina bedrês. Kukainus meklê wiswairak behrni, kuri par to dabu 10 lihds 15 kap. par deenu.

Japaneeschu zelotaji. Julijâ sagaida Peterburgâ trihs jaunus Japaneeschu zelotajus un ar teem Japaneeschu mahzito wehsturneeku un arkeologu Fataziomanu. Schimbrihscham jaunee zilweki apzelo Eiropu, lai apraudsitu eewehrojamako galwas pilsehtu slawenàs weetas. Zik sinams, tad Kreewijâ tee apmeklès Warschawu, Peterburgu, Helsingforsu un Maskawu. Kà tahlaku zelojumu tee nodomajuschi Wolgas apgabalu un Krimu. (Now. Wr.)

Leelska mantiba. „Now. Telegr." sino, ka nesen uf Marinik salu, kahds franzusis Beske, kursch preeksch ilga laika bija aisgahjis uf Ameriku, esot miris un atstahjis ihpaschumu no 98 miljoneem dolaru (190,000,000 franku). Eicharta kgam, bekerejas ihpaschneekam Odesâ, ir ofizieli pasinots, ka winsch un trihs ziti, ir milsigàs mantibas manteneeki. (Nelaikis bija bes behrneem).

Par kahdu breesmigu nelaimi Romanow-Borisoglebskâ sino „Rusk. Wed." sekoscho: 5. junijâ notureja pilsehtas Borisoglebskas pusê wezâ Augschamzelschanàs katedralê preeksch kahdas prozesijas wakara lubgschanu, un proti trijàs pusês no galerijas eenemtâ, par wasaras basnisu islectotâ otrâ stahwâ, kursch, tà ka basnizâ paschâ bija par mas telpas, bija pildits galwu pee galwas. Peepeschi atskaneja breesmu sauzeens: „Mehs degam!" Swanija ugunsgrehku. Wisi saudeja apkehribu. Laudis mehginaja glahbtees. Weena dala speedàs uf abàm isejam par uf apakschu wedoschàm trepem, weens otru apgahsdami, mihdami un gruhsdami; ziti speedàs pee logeem un nolehza is otrà stahwa semê. Garidsneeka un zitu personu meerinaschana, kuri nebija saudejuschi apkehribu, neko nelidseja. Uf trepem wahrtijàs pulks sadausitu, kuri pahrejeem aiskaweja iseeschanu. Tahdejadi nobeidsàs 136 personas, starp tahm 10 wihri (2 sehni) un 126 seeweetes. Nobeiguscho lihkus nostahdija apakschejâ stahwâ (seemas basnizâ), 17 gruhti sadausitos aissuhtija zaur atnahkuscheem ahrsteem slimnizâ un zitus uf Jaroslawu. Wiss gadijums bija notizis, kà israhdijàs, zaur nepareisu trokšni. Proti, tani laikâ isdarija apakschejâ, seemas basnizâ, islaboschanas darbus un pahrtaisija krahsnis. Pehdejàs bija patlaban kurinatas un is winàm nahza duhmi. Peenahkuschais kurinatajs teiza nemeerigs: „Waj nedeg?" Zaur to iszehlàs nemeers un trokšnis un kaut kahds skrehja pee pulkstena un swanija ugunsgrehku. Un schis neprahtigais trokšnis maksaja 136 zilwekeem dsihwibu!

Tiflisa. Par mehrneeka wezako paligu pee sihmeschanas darbeem weetejâ teesu palatâ, kà „W. W." sino, eezelts mehrneeka jaunakais paligs, muhsu tauteetis Albats.

No Rigas.

Rigas pilsehtas domneeku schahs pirmdeenas sehdê, kà „Z. f. St. u. L." sino, sapulzes wadons, wispirms wehstija, ka par pilsehtas galwu no waldibas apstiprinats W. Kerkowius, par wina beedri — C. v. Pikards, un par Widsemes gub. pilsehtu waldes lozekli — pilsehtas pawaldonis M. v. Haffners.

Pehz tam, starp zitu, isspreeda schahdas leetas:

1) Atlahwa lidsektus, Rigâ usturet desinfekzijas eestahdi.

2) Nolehma pahrdot schahdas Dreilinn muischas semneeku mahjas: Januks-Mahrtina mahju Nr. 5, par 5400 rbl., Januks Andreja m. Nr. 4 par 5200 rbl., Kampe-Jana m. par 4500 rbl., Sprukste-Kampas m. Nr. 21 par 3500 rbl.

3) Apstiprinaja pahrskatu par tirdsneezibas kasi 1892. g. Kase pelnijuse 23,851 rbl. 79 kap. no kuras summas pilsehtas scha gada budschetam peeschkirami 466 rbl. 72 kap.

4) Schonera eelas reguleschanas dehl nolehma nopirkt schahdas imobilijas: Blumenfelda par 9000 r. atraitnes Bauer par 20,000 rbl. un A. Tischbeina par 7000 rbl.

N. L. B. Sinibu Komisijas wasaras sapulze tapa atklahta scho otrdeen, 15. junijâ ap plkst. ½1 d. Sapulze schoreis bija tik bagati apmekleta, kà reti kad. Ari preekschlasijumu bija schoreis daudz wairak, nekà zitôs gadôs, kas ir it jauka sihme. Komisijas preekschneeks A. Webers wispirms apsweizinaja sapulzeschos weesus, sawâ usrunâ ihsumâ peeminedams Beedribas darbibu un dischenàs sekmes pagahjuschôs 25 gadôs. Kad preekschneeks wehl bija sinojis par komisijai eesuhtiteem manuskripteem un grahmatam, tad pahrgahja uf deenas kahrtibu, nolasot peeteiktos preekschnesumus. Pirmas deenas wakarâ pehz gruhta darba, weesus beedroja kopigs meelasts, kas pagahja it omuligi. Darbus turpinaja atkal otrâ deenâ. Starp preekschâ lasiteem preekschnesumeem it dsihwas debates sazehla mahz. Kundsina kunga isstrahdajums par Latweeschu „Lihgo," tapat ari Ahbola kunga „Kur atradàs wirsaischa Wisewalda pils Gerzika?" Referatu: „Kà jaraksta Latweeschu wahrdi Kreewu walodâ" atstahja uf zitu reisi. Sapulzi slehdsa tikai pret wakaru. Sihkaku pahrskatu par sapulzes darbibu pasneegsim nahkoschâ numurâ.

Rig. Lat. Labdar. beedr. 4.-klasigâ meitenu skolâ schogad atlaischanas leezibas dabuja: Olga Lerch is Emburgas, Emilija Habicht is Jaroslawas gub., Marija Rutkowski is Rigas, Lihse Kanepe is Dignajas un Auguste Langenberg is Rigas.

Rigas Latw. Labdar. beedriba dabujuse atlauju, ari schogad isrihkot islosejumu nabageem un beedribas 4-klasigai Latw. meitenu skolai par labu. Dahwanas nem pretim preekschneeze K. Dombrowski kdse, kà ari komitejas damas.

Pahrdaugawas Sw. Trisadibas basnizas garidsneeks Peters Mednis apgalwots ar Sw. Annas III. klases ordeni. (W. W.)

Swebrinatà adwokata paligam Iwanam Uppelizam Rigas Apgabalteesa dewuse atlauju, aisstahwet zitu prahwu leetas. (W. G. A.)

Rigâ, kà mums sino, apstiprinata 27. aprili sch. g. no eekschleetu ministra beedra, Schebeko kunga, jaunàs sahtibas beedribas „Saules" statuti. Beedribai esot jau ap 60 lozekku, pee daschadàm draudsem peederigu. —lis.

Jauna tehjniza ir atwehrta Pahrdaugawâ, senakà silku brahka ehkâ. Schi tehjniza eerihkota zaur pilsehtas waldes gahdibu.

Scho treschdeen Wehrmanâ dahrsâ ar krihtamo sargu no gaisa balona nolaidàs semê gaisa kugotajs Drewnizkis. Nelaika Lerù winsch tomèr nepahrspèj, jo balons pazehlàs gaisâ ne wisai augsti.

Sahdsibas mehginajums un apzeetinaschana. Nakti uf 12. junija ap pulkst. 2, dsirdeja Laipu un Apteekeru eelu stuhri stahwoschais gorodowojs Nr. 125, Stepans Urbakowitschs, diwus schahweenus, kuri isschauti uf Asila eelas pusi. Winsch ar naktssargu Nr. 94. Dmitri Stepanowu, noskrehja uf tureeni un dabuja sinat, kà Asila eelas Nr. 20 mahjas ihpaschneeks, Aleksandrs Ksjunins, schahweennus isschahwis, tamdèk ka 6 lihds 8 wasanki, kuri pehz schahweeneem aisbehguschi, eelaususchees winu dsihwokli. Sagleem sekodami, nonahza gorodowojs, Ksjunins un naktssargs pa pehdam zaur kahdu zaurumu Pawasara beedribas dahrsâ un satika sche wairak wasankus, kuri, lai gan gorodowojs diwreis isschahwa, aisbehga. Tikai weenu no teem apzeetinaja naktssargs Stepanows. Tas ir 18 gadus wezais, sem polizijas usraudsibas stahwoschais, Otto Dublinskis. Winsch stuhrgalwigi leedsàs, lai gan Ksjunins to atkal pasist un tam ir weegls schahweena eewainojums elkoni, kamdèk to noweda slimnizâ. Pawasara beedribas pagrabs bija uslausts.

Sakerti sagli. 8. junijâ apzeetinaja slepenas polizijas eeredni kahdu schaubigu zilweku, kursch sauzàs par Eischenu Senderi. Isdabuja, ka apzeetitais ir apwainots sahdsibas dehl par apmehram 110 rbl., kura isdarita pagahjuschâ gadâ Dsirnawu eelas Nr. 27 mahjâ.

— Tai paschâ deenâ apzeetinaja uf Bauskas eelu gorodowojs Nr. 249, Osips Oberowskis, diwus tehwinus ar aissaineem, kuros atradàs Margareetai Sahle nosagtas leetas.

Peepescha nahwe. Sawâ dsihwokli, Kauseelâ Nr. 18, nomira peepeschi 8. junijâ 33 gadus wezais tirgotaju komijs Johanns Schönbergs. Pehz ahrsta issteikschanas, ir nahwes zehlons bijuse sirdstreeka.

Nelaimes gadijumi. Eelahdejot prezes pee Andreja dambja noenkurota Rigas twaikona „Dund" kuga telpàs, pahrlausa 9. junijâ strahdneeks Jwans Schacharows sewim roku, zaur ko bija wajadsiga wina noweschana slimnizâ.

Eewainoschana. Nakti uf 14. junija sanahza laulats pahris Andrejs un Kristine Butschkow, Bruneneeku eelas Nr. 62. mahjâ peedsehruschâ prahtâ weens ar otru kildâ. Pehz tam ussahka wihrs ar ziri skaldit uf wina seewas istabu ejoschas, aisslehgtas durwis. Seewa domaja, tas gribot winu nonahwet, islehza zaur logu dahrsâ un eewainoja pee tam muguras kaulu. Winai sneedsa ahrsta palidsibu un ta teek mahjâ apkopta.

Paschslepkawiba. Pee kahda koka, Jumprawas salâ, atrada pakahruschos 10. junija nepasihstamu, ap 50 gadus wezu wihru. Ismekleschana ussahkta.

— Kahdâ schkuhni Dsirnawu eelas Nr. 25 mahjâ atrada 15. junijâ pakaruschos 55 gadus wezo, zunftes oklada peerakstito Frizi Orschmani, kursch turpat bija strahdajis. Paschslepkawibas zehlons ir nesinams. Lihki usschkehrda.

Paschslepkawibas mehginajumi. 12. junijâ eegreesa 21 gadus weza strahdneeka seewa Eda Tobias, Kaleju eelas Nr. 5 mahjâ, paschslepkawibas nodomâ, ar nasi sewim rihklê. Winu noweda slimnizâ.

— 14. junijâ eewainojàs, tapat paschslepkawibas nodomâ, semneeze Luise Plawa leelàs Maskawas eelas Nr. 151 mahjâ ar zirwi wairakàs weetàs galwâ. Wina neatrodàs tomèr dsihwibas breesmàs. Plawa ir garâ wahja.

Peekrahpschana. Dsirnawas eelas Nr. 27 mahjâ dsihwoschais bekeris Andrejs Zirzens peerahdija polizejai, ka wina strahdneeks Jahnis Lehmans, kursch iswadajis maisi preeksch pahrdoschanas, eekasejis 170 rbl. un pasudis. Pehz wina top meklets.

Ugunsgrehki. 12. junijâ aisdegàs pa labai pusei no Lubanas eelas, meschs un sagrahba drihsumâ jauno pilsehtas meschu, pee Scheimanu muischas. Pret wakaru isdewàs, degschanu sawaldit, pehz tam kad pawisam ap 2 desetinas mescha bija isdeguschas.

— Nakti uf 13. junija aisdegàs Aleksandra eelâ sem Nr. 2 atrodoschâ Paula Krauses kunga apteeki apteekeru prezes, pee kam uguns apskahdeja diwas istabas seenas. Saudejuma leelums wehl naw issinats. (N. P. P. A.)

Kugneeziba.

Sinas par Latweeschu kugeem. „Matador" kapt. Raudseps, 17. majâ Rigu atstahdams, pagahjis 5. junijâ Doweres goram; „Feodor", kapt. Mikelmans, 13. majâ Rigu atstahdams, sasneedsis 5. junijâ Newhavenu; „Kurländer", kapt. Ertinsch, no Paras (Brasilijâ) eedams, nonahzis aiswakar Caphaïtien (Wakar-Indijâ); „Lilly", kapt. Fr. Martinsons, 29. majâ Rigu atstahdams un uf Gravelinu sehgeledams, 9. junijâ garam Helsingerai; „Jupiter", kapt. Pukne, 8. junijâ orderets no Londonas uf Rigu; „Gubernator Sinowjew", kapt. Mikelsons, 14. majâ Rigu atstahdams, nonahzis 5. junijâ Bonefâ. No Bonefas uf Rigu dewees „Ugunszeems", kapt. Puhlinsch.

Fraktslehgumi 11. junijâ. Sehgelkugeem no Rigas uf: Rotterdamu, holl. brufas 11½ zenti par isdotu tekoschu wezo Amsterd. pehdu un muhrlatas 9 sl. par lastu no 80 Anglu kubikpehd.; Newportu Mon muhrlatas 8¼ schilinu par loadu un batteni 24¾ schil. par standartu; Grangemouthu batteni un plankas 18½ schil. par standartu; Bonefu pitpropsi 19 schil. par st.; River Tyne sloat spizmalka 34½ schil. par 288 kubikpehdam; Bridgewater doku 57½ schil. par 288 kub. pehd. spizmalkas.

Lai weizinatu Baltijas juhras kugneezibas attihstibu, peenahkoschâ weetâ, kà „N. Wr. sino, domajot schai kugneezibai gahdat daschus atweeglinajumus. Tà starp zitu grib gahdat par tam, ka weetejee juhras lihtschi taptu ustureti kahrtibâ.

Nekaime uf juhras. Anglijas pee Widus juhras sloteš peederigais brunu kugis „Wiktorija" Sirijas juhras lihkumâ pee Tripolitas pilsehtas nogrimis. Kahds otrs brunu kugis „Kamperdowu" ar sawu preekschgalu tam isskrehja zaurî. Komandetajs admirals Trions un 400 kuga lauschu wisi atrada breesmigu galu juhras wehsôs wilnôs.

Lihds 16. junijam 1893. g. Rigâ atnahkuschi 474 kugi un isgahjuschi 415 kugi.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Peterburg. Ahrr. Dseed. beedr. Treschdeen, 23. jun., plkst. ½9 wak., Zeribas beedr. dahrsâ: Lihgo wakars.

Katrindambja pal. beedr. Jahnu deenâ, 24. jun.: Isbraukums salumôs uf Katlakalnu.

Rigas Seedona pal. beedr. Treschdeen, 23. jun. (Jahnu nakti) isees salumôs Kleina kga dahrsâ Tornakalnâ. Sahkums pulkst. 7 w.

„**Auseklis.**" Jahnu deenâ, 24. jun., isbrauks salumôs uf Doles wezàs pils sauko parku.

Walesas wehstules.

Jakobam Schalm. Uf Juhsu wahrdu sem muhsu adreses atnahkuse wehstule, kuru warat pee mums sanemt, jo mums Juhsu dsihwes weeta nesinama.

A. M. B. — N. Gesuhtijumu, telpas truhkuma dehl, spehsim nodrukat tikai nahkoschâ numurâ.

Gr. J — N. Nakti sanemti.

Gr. K. — L. Tapat.

Geedautam. Tapat. Redakzija.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 20. junijâ 1893. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Bernewitz.
„ „	„	2	„	Taube.
Gertrudes basnizâ	„	½10	„	A. Walter.
Jesus basnizâ	„	2	„	Bergmanns.
Martin basnizâ	„	9	„	Taube.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizâ	„	½9	„	C. Walters.
Lutera basnizâ	„	½9	„	Paukschens.

Jahna deenâ, 24. junijâ 1893. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Bernewitz.
Gertrudes basnizâ	„	½2	„	A. Walters.
Jesus basnizâ	„	10	„	Josephi.
Martin basnizâ	„	9	„	Taube.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizâ	„	½9	„	C. Walters.
Lutera basnizâ	„	½9	„	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 16. junijâ 1893. g.

Dabujot no wisai labas sinas na ahrsemes tirgeem, muhsu tirdsneezibâ waldija klusums, tikai masumu salihga isweschanai uf ahrsemem. Turpretim kahdu daku rudsu un ausu salihga suhtischanai rudenî. Peewedumi ir masi.

Laiks pehdejàs deenàs usturas wisai silts un — saus.

Rudsi, isweschanai, 120 mahrz. sm., 85—86 kap. Paschu wajadsibam maksaja 88—92 kap. Uf septembri salihga par 80 lihds 81 kap. pudâ.

Kweeschi isweschanai, klusu. Paschu wajadsibam maksâ 96 lihds 110 kap.

Meeschi bes apgrosijumeem.

Ausas, schahwetas, 88—90 kap., neschahwetas netop peebahwatas. Uf septembri salihga par 81 kap. pudu.

Linsehklas rahmi. Par schahwetàm sehklam maksâ 155 lihds 156 kap.

Stepiu sehklas, 164—143 kap. par 87½%.

Kanepes 154 kap.

Berlines birscha.

29. (17.) junijâ 1893.

		Deenu eepreeksch.
Kreewu kredit-bil. par 100 rbl. kassa	213 80*)	214 —
„ 100 rbl. uf junija beigam	215 —	215 50
„ 100 rbl. uf julija beigam	214 25	214 —

*) 1 walsts-marka = 46,77 kap.

Tendenze preeksch Kreewu naudas papireem: wahja.

Naudas papiru zenas.

Peterburgâ, 16. junijâ 1893.

	Pirzeji.	Pahrd.
Pusimperiali par gab., jaunee	7,61	7,63
Muitas kuponi par 100 rbl. seltâ	152	152½
5% bankbiletes 1. islaidums no 1860. g.	103½	103¾
5% 2. " " 1861. g.	103½	103¾
6% selta rente no 1883. g.	152½	153½
5% " 1884. g.	159	—
3% selta aisnehmums no 1891. g.	—	—
5% Austruma aisnehm. no 1878. g à 1000 rbl.	101⅝	102
5% " " 1879. g. à 1000 rbl.	103⅜	104
5% premiju aisnehm. I. islaid. no 1864. g.	247½	248½
5% " " II. " " 1866. g.	225	226
5% muischn. agrarbank. prem. kihlu sihmes	194¼	195
5% walsts dselsszelu rente	103⅛	104¾
4% eekschsemes aisnehm. (1887.)	95½	95⅞
4% Kreewu kons. dselsz. aisn.	149	—
4½% Kreew. semes kred. kihlu-sihmes	—	—
5% Peterb. pilf. oblig.	101½	101⅛
5½% Odes. pilf. obligazijas	100	101
5% Harkowas agrar kihlu sihmes	100¾	101
5% Wilnas " "	100¾	101
Peterb. Diskonto bankas akz.	462	465
Rigas kom. bankas akz.	305	—
Rigas-Dwinskas dselsszela akzijas	—	—
Dwinskas-Witebskas dselssz. akz.	—	—

No ahrsemem.

Norwegijas droschsirdigais juhras brauzejs Dr. Nansens isgahjuschâ sestdeenâ, kà is Kristianijas sino, dewàs zelâ uf seemelu juhru ar kugi „Tram". Leels pulks lauschu apsweizinaja duhschigos brauzejus, nowehledami wineem labas sekmes schinî gruhtâ un bihstamâ zelâ.

Wahzija. Pahrwehleschanas pagahjuschas daudf weetâs wisai trokschnaini, pat duhres ismehginatas. Lihdf schai treschdeenai bija sinami wehleschanu isnahkumi 341 wehleschanu eezirknî. Eewehleti: zentra (katolu) 89, konserwatiwo 67, sozialdemokratu 44, nazionalliberalu 40, brihwprahtigo 30, walsts partijas 17, Polu 16, Schihdu pretneeku (antisemitu) 11, Deenwid-Wahzu tautas partijas 10, Elsaseeschu 8, tahdu, kas nepeeder ne pee weenas partijas 6, Welfu 2, Danu 1. Kaut gan loti schaubigi, waj starp eewehleteem tautas weetneekeem walsts saeimâ jaunajam kara preekschlikuma peekritejeem buhs balsu wairakums, tomèr waldiba nesaudè us tam zeribas, ka likums taps peenemts. Schoruden rekruschi tapschot jau nemti pehz jaunà likuma. Walsts saeimâ tapschot eesneegti tikai tahdi preekschlikumi, par kuru peenemschanu naw wairs ko schaubitees.

Franzija. Tagadejàs waldibas pretneeki luhko wisadeem lidsekleem sazelt neslawu tagadejeem waldibas wihreem. Nepanahkuschi sawus noluhkus zaur sazelto Panamas skandalu, un eewehrojot to, ka scho leetu jau sahk peemirst, daschi wihri nupat kehruschees pawisam pee negodigeem lidsekleem, lai tik atkal sazeltu kahdas brehkas un zaur tam usbudinatu un maldinatu lauschu prahtus nahkoschâs tautas weetneeku zelschanâs. Proti Milwoa un Deruleds pasneedsa ministrijai „dokumentus," kurus atklahti dehweja par sagteem is Anglu suhtneezibas un kurôs bija leeli apwainojumi pret dascheem Frantschu walsts wihreem, ihpaschi pret Klemanso. Ministrija negribeja dokumentôs pat eeskatitees un isskaidroja, ka schi leeta nododama teesam. Pehz tam Milwoa schos „dokumentus" zehla preekschâ tautas weetneeku namam, kas ari tos atsina par smeekligi mulkigeem. Issehlàs leels skandals, tà ka Milwoa un Derulèds atteizàs no amateem. Weetneeku nams ar 382 pret tikai 4 balsim pahrgahja weenkahrschi us deenas kahrtibu. Saprotams, ka zaur scho atgadijumu wisa Parise tapa ustraukta. Wisa scha nodomatà skandala gala isnahkums bija, ka drihs ween peenahza, ka minetee swarigee „dokumenti" ir it prasti wiltoti! Scho blehdibu pastrahdajis kahds panihzis tehwinsch, Nortons, sasinâ ar Bulanschistu awises „Cocarde" redaktora Dikrè sinu! Tà tad launais nolùks netik ween naw isdewees, bet wainigajos, kà domajams, wehl nodos teesai.

Anglija. Apakschnams peenehma Irijas paschwaldibas likuma zeturto pantu. Klarks lika preekschâ, ka preeksch Skotijas buhtu jaeerihko sewischka likumu doschanas wara tahdâs leetâs, kas sihmejas tikai us Skotiju. Skotijas leetu walstssekretars Treweljans isskaidroja, ka winsch no sawas puses tam peekrihtot, bet Skotijas waldiba tam nepeekrihtot. Preekschlikums tapa atraidits ar 168 pret 150 balsim.

Arabijâ koleras sehrga, kà rahdas, to[...] bihstamaka. Tà scho otrdeen no Jedda[...] Mekkâ pirmdeen nomiruschi 455 zilweki kol[eras ...]

Telegramas.

Peterburgâ, 17. jun. Wakar Wi[...] states Keisars un Keisareene lihds [...] Keisariskàm Augstibam Leelknasu Michail[...] drowitschu un Leelknasi Kseniju Aleksan[...] Keisariskà twaikona „Zarewna" aisbrauza us [...] klints salam. — Ar Wisaugstako atlauju [...] lasis naudas dahwanas, lai waretu zel[...] Peteram Leelajam.

Berlinê, 29. (17.) jun. Wakar waka[...] ½8 Wina Keisariska Augstiba Leelknas[...] mantneeks sche atbrauza, apmetàs Kree[...] neezibâ un ap plkst. ¼10 wakarâ zeloja [...]

Parisê, 29. (17.) jun. Nortons a[...] mekleschanas teesnesim, ka dokumenti [...] sasinà ar awises „Cocarde" direktoru Di[...]

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Pl[...]

Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnolds [...]

Дозволено цензурою. — Рига, 17 іюня 1893 г.

Sludinajumi.

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtâ un no pulkst. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Mangalu-Mihlgrahwja dseed. beedr. isrihkos 23./24. junijâ sch. g.
Lihgo swehtkus
ar dseedaschanu, rotalam un apdseedaschanu **Mangalu muischas** jaukajâ parkâ.
Kreetna kareiwju musika.
Sahkums plkst. 8 wak., beigas plkst. 8 rihtâ.
Zenas: kungeem 40 kap., damam 25 kap., beedreem par brihwu. Beedru kahrtes jaufrahda. **Preekschneeziba.**

Pakruhschu truhkuma, kà ari **brukuloslas,** dubultas un weenkahrschas, tahdas, lai gan ar pakruhschu truhkumu 15—20 g. wahrdsis, ihsâ laikâ atstàj, tagad pa 1 rbl. 75 kap., kad wairakas pehrk, wehl lehtaki, dabujamas Eelsch-Rigâ, masâ **Kehnina** eelâ Nr. 9, 1 tr. augschâ, pee **J. Meileck.**

Seemeka
apdroschinaschanas beedriba.
Wisaugstaki apstiprinata 1872. gadâ.
Pamata-kapitals 1,200,000 rbl. lihds ar eewehrojamu reserwes kapitalu.
Apdroschina
pret uguns breesmam
wisadu kustinamu un nekustinamu ihpaschumu, prezes, fabrikas u. t. t.
Agenti: Brahli Fraenkel,
leelajâ Smilschu eelâ № 17, Reppiena namâ.
Telefons Nr. 13.

Pilsehtas walde.
Rigas Sanites komisija dara wispahrigi sinamu, ka **pilsehtas**
desinfekzijas eestahdes
atwehrschana notiks **pirmdeen, 21. junijà 1893 Maskawas eelâ Nr. 72,** kà ari, ka leetu peeteikschana preeksch desinfekzijas zaur waditu sutu un no dsihwokleem, turpat tiks peenemtas ik deenas, isnemot swehtku deenas, no pulkst. 8 rihtâ lihds pulkst. 6 wakarâ. Dsihwoklu desinfekziju war tikai taì gadijumâ ispildit, kad kambaram ir wajadsigee desinfektori. Nr. 137.
Rigâ, 17. junijâ 1893.

Otrà
Rigas sawstarp. kredit-beedriba.
Otrà Rigas sawst. kredit-beedriba **zaur scho sino,** us noguldijumu sihmju V. serijas nosazijumu pamata, ka
wisas islaistàs 5-prozentu noguldijumu sihmes V. serijas (ar kuponeem) eesneedsamas dehl ismaksas 1. oktobrî 1893. Ar scho deenu beidsas prozentes.
Usteikto 5% noguldijumu sihmju V. serijas ihpaschneekeem beedriba apsola brihwu pahrmainu **pret 4½ prozentu noguldijumu sihmju V. seriju.**
Jaunas 4½% sihmes V. serijas isdotas us 500, 1000, 5000 un 10,000 rbl. satur kuponus preeksch 8 gadeem, kuri pirmôs 1½ gadôs atswabinati no 5% kapitalnodokla (t. i. beedriba maksa 5% nodoklu).
Schahs pahrmainitàs, turpmakàs 4½% sihmes netop **1½ gadu laikâ** no otràs Rigas kredit-beedribas usteiktas, bet war no ihpaschneeku puses, no **1. aprila 1894. g. sahkot,** aprilî un oktobrî **pusgada laikâ** tapt usteiktas.
Dehl pahrmainas war peeteiktees lihds 1. septembram sch. g. Peeteikschanàs formulari islikti beedribas telpâs.
Usteikto 5% noguldijumu sihmju V. serijas pahrmaina, kà ari ismaksa war us ihpaschneeku wehleschanos ari preeksch 1. oktobra sch. g. notikt.
Rigâ, 24. aprilî 1893.
2 **Direkzija.**

Scha gada
Zehsu lauksaimneezibas isstahde
lihds ar
waislas lopu tirgu
buhs 26., 27. un 28. junijâ
Isstahde buhs atwehrta no pulksten 10 preeksch pusdeenas lihds pulksten 7 wakarâ.
Uhtrupe eesahksees 28. junijâ, pulksten 1 deenâ.
2 **Zehsu lauksaimneezibas isstahdes komiteja.**

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.
Fabrikas sihme.

Selta un sudraba medalas.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbstadtê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.
Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu us muhsu **rihsu-sterkeli,** kas pagatawota is wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinâ naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèl mums eespehjams, ar kà eeksch-semes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsu-sterkele** ir us wisàm isstahdem Kreewijâ ar augstakàm medalam apbalwota.
Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumâ** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretschu pahrdotawa,
Schahlu eelâ Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

G. A. Bertels
twaika-
spirta-, likeeru-, etika- un balsamu fabrika.
Leelnoliktawas
atkalpahrdewejeem:
Rigâ: Peterburgas Ahrrigâ, Terbatas eelâ Nr. 18, Sander Martinsona namâ.
Baloschu muischâ (Bonaventura): fabrikâ.
Jelgawâ: pee tirgus, eepretim Görtza apteekai.
Tukumâ: Behrmana namâ pee tirgus.
Limbaschôs: pee W. Dobihn kga.
Noliktawas:
Rigâ: Teatra eelâ Nr. 14, Walnu eelas stuhrî.
Leelâ Smilschu eelâ, pee F. Riewendt kga.
Schahlu eelâ, pee Daugawas tirgus.
Neweles eelâ Nr. 1, pee L. Kamintius kga.
Leelâ Maskawas eelâ № 11, pee M. Lobach kga.
Leelâ Maskawas eelâ, № 52, pee M. Lobach kga.
Kalnzeema eelâ pee H. Bergman kga.
Puku eelâ Nr. 7/9, pee Chr. Janson kga.
Slokas eelâ Nr. 40b., pee H. Zinnis kga.
Jelgawâ: pee tirgus, eepretim pilsehtas namam.

Anglu auschamu deegu, apteeku, krahsu un smarschojoschu pretschu pak-kambaris
Rigâ, netahlu no rahtuscha, pee „Siwis",

Kalku-eelâ Nr. 38.
Zaur scho pasinoju, ka magasinas krahjumi papildinati ar prezem is labakâm fabrikam pehz sawa gandris pusmuhscha ilgas darbibas peemehra un pilnigâ iswehlê:
Anglu kokwilnas auschamee deedsini,
linu-dsijas,
wilnas-dsijas, } preeksch auschanas.
Deegi, deedsini un **dsijas** no wilnas, kokwilnas, lina, sihda, sudraba un selta preeksch auschanas, adischanas, schuhschanas un roldarbeem, no wisadâm krahsam, sortem un smalkumeem; **kurpneeku drahte,** **nischu un sehgel-deegu;** **wisas wates sortes; wisadas leetas** preeksch posamentu darbeem; **swejneeku tihkli** un ziti peederumi preeksch swejneezibas, kà ari **tuhku, audeklu,** **Turku audekli,** **lakatus** u. t. t.
!!! Jauns !!!
Pubulaini audi, tihrwilnaini preeksch gresnuma drahnam un krahsu daschadibas.
Blakus eewehlu sawu
apteeku, kimikaliju, krahsu un smarschojoschu pretschu magasinu.
Wisadas krasas (perwes), **Anglu laku perwi, sirnisu, ellu** no Kreewijas un ahrsemes, **wisadas skahbes, natriju** un **kaliju** un **zitas kimiskas prezes, eterus, esenzes, Kelnes uhdeni** (o-de-kolonju), **smarschojoschas weelas** is slawenâm fabrikam; **wisadas seepes, patentetus ahrsteschanas lidseklus, sahles** u. t. pr.
Apstellejumi teek ispilditi ahtri un pareisi
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 38, pee „Siwes".
Kas wehlàs, tam top pretschu rahditajs peesuhtits par welti.
Pretim atrodàs trihs manas magasinas, kur pahrdod **manufaktur-, wehweru** un **swejneeku prezes.**
Naudas wehstules suhtamas us schahdu adresi: **P. M. Potapow, Rigâ.**

Pirmà Kreewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgâ.
Pilnigi eemaksats pamat kapitals **4,000,000** rbl.
Reserwes kapitali . . . . . **3,000,000** rbl.
General-agents: R. John Hafferbergs,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22.

Jaunas grahmatas.
Pasaules lahpitajs, original-stahsts no **Purapukes,** 18 loksnes, jeb 288 lapp. beesa. **Maksâ tikai 80 kap.**
Maju Ida, jeb: zaur tumsibu pee gaismas no **Anna Steen.** Latw. tulkots, 7 loksnes, jeb 112 lapu puses. **Maksâ 30 kap.**
Uhdens rose, original-stahsts no **Zilinski.** Maksâ 15 kap.
Sagatawoschanâ:
Nahwe preeksch eenaidneeka, original-stahsts no **Melbarschu Mahrtina.** Maksâ 20 kap.
Tautas pasakas is tautas smeltas. Maksâ 20 kap.
Jaunawas stahwoklis sadsihwe. Padomneeks kà jaunawai peeklahjigi un glihti wisadôs sadsihwes apstahklôs jausweđas.
Dabujamas wisâs leelâs un masâs grahmatu pahrdotawâs.
M. Jakobsons,
Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 7.

Manâ grahmatu un bilschu drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, dabujamas
Jaunàs Widsemes
Dseesmu grahmatas
wisadôs eesehjumôs.
Ernsts Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 18 іюня 1893 г. — Рижскій Полицмейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataju un burtu-lehjeja Ernsts Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.